

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

СЕКЦІЯ 4. ФІЛОСОФІЯ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ, СОЦІАЛЬНІ ПРАКТИКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ

Атаманюк Зоя	СОЦІОКУЛЬТУРНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ОСОБИСТОСТІ	368
Громико Олександра	ВІДМІННОСТІ ВИСТУПІВ АДВОКАТА І ПРОКУРОРА ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНА ПРАКТИКА СУДОВОГО ПЕРЕКОНАННЯ	370
Копитко Вікторія	КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ У ПОЛІТИЧНІЙ ДУМЦІ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ДІЯЧІВ: ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ТА СУЧАСНЕ ЗНАЧЕННЯ	373
Коткова Анна	КОСТЮМ ЯК МЕТАЗНАК У ТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ АРТИСТА (НА ПРИКЛАДІ НОМЕРА ГУРТУ ZIFERBLAT «BIRD OF PRAY» ДЛЯ ПІСЕННОГО КОНКУРСУ «ЄВРОБАЧЕННЯ»)	375
Лісеснко Олена	МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІАЛЬНИХ ПРАКТИК У КУЛЬТУРНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	379
Малімон Віталій	ДЕРЖАВНА КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА ЯК ЧИННИК ВІДТВОРЕННЯ КУЛЬТУРНОГО КАПІТАЛУ СУСПІЛЬСТВА: ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ТА ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ	382
Мельник Мирослава	ВУЛИЧНИЙ ПЕРФОРМАНС ЯК СОЦІАЛЬНА ПРАКТИКА ПУБЛІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В КОНТЕКСТІ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ	386
Сухорукова Анна	ВПЛИВ КУЛЬТУРНОЇ ПОЛІТИКИ НА	390
Мальченко Анна	СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА	
Мацука Вікторія	КУЛЬТУРНІ ХАБИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ В СИСТЕМІ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	392
Nykyropets Svitlana	MEDIA LITERACY AND CRITICAL THINKING IN ENGLISH LANGUAGE CLASSES AS A TOOL FOR COUNTERING RUSSIAN DISINFORMATION	395
Піскун Катерина	ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	400
Полонка Іванна	ПРАВОВА ПОВЕДІНКА ЯК ЧИННИК СТІЙКОСТІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ	405
Роговенко Анжела	СОЦІОКУЛЬТУРНІ ПРАКТИКИ В МЕДІА ТА ДИСКУРС СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ	408
Ромма Юлія,	МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ПРОТИДІЇ	411
Чернобук Валентина	ГЕНДЕРНІЙ ДИСКРИМІНАЦІЇ	
Храбан Тетяна	ЖІНОЧИЙ ГЕРОЇЗМ ЯК РЕСУРС ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ВІЙНИ: ФІЛОСОФСЬКО-ДИСКУРСИВНИЙ ВИМІР	414
Цветкова Анна	ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: КРОС КУЛЬТУРНІ РИЗИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	417
Чернишева Софія	РОЗВИТОК І ЗАКРІПЛЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ПРИНЦИПІВ СУДДІВСЬКОЇ ЕТИКИ ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ПРАКТИКИ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ	419

3. Liseienko O., Petinova O., Poplavska T., Wright H. Concept of Cultural Practices in the Context of Social and Cultural Activities Management *Socio-Cultural Management Journal*. Volume 8 (2025), Number 1, pp. 46-58.

Малімон В. І.,

кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри публічного управління,
адміністрування та національної безпеки
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
м. Івано-Франківськ, Україна

ДЕРЖАВНА КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА ЯК ЧИННИК ВІДТВОРЕННЯ КУЛЬТУРНОГО КАПІТАЛУ СУСПІЛЬСТВА: ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ТА ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ

У сучасних умовах українського державотворення культурна політика дедалі переконливіше утверджується не як периферійний або суто галузевий напрям публічного управління, а як один із ключових інституційних механізмів відтворення культурного капіталу суспільства. Її значення особливо посилюється в умовах воєнної агресії, руйнування культурної інфраструктури, втрат культурної спадщини, міграційних зрушень, інформаційно-ціннісного тиску та загроз національній ідентичності. За таких обставин культура перестає бути лише простором мистецького самовираження чи дозвіллевої активності; вона набуває статусу стратегічного ресурсу суспільної стійкості, національної самоідентифікації, смислової консолідації та довготривалого державного розвитку.

У цьому контексті державна культурна політика виконує не тільки естетичну, освітню або просвітницьку функцію, а й безпекову, інтеграційну, ідентифікаційну та смислотворчу. Через систему інституцій, норм, програм, фінансових інструментів і культурних практик вона забезпечує не лише збереження спадщини, а й підтримання живої тяглості культурного досвіду, його передавання, оновлення та включення у сучасні суспільні процеси. Культурний капітал суспільства доцільно розглядати як складну сукупність матеріальних і нематеріальних культурних ресурсів, символів, знань, компетентностей, норм, практик, моделей поведінки та ціннісних уявлень, що забезпечують спадкоємність суспільного розвитку й здатність спільноти до самовідтворення.

Йдеться не лише про культурну спадщину як сукупність збережених об'єктів минулого, а про ширшу систему культурних надбань, які передаються між поколіннями, засвоюються через освіту й соціалізацію, актуалізуються у творчій діяльності та перетворюються на ресурс ідентичності, соціальної згуртованості й людського розвитку. У цьому аспекті показовою є позиція дослідника О. Попика, який визначає культурний капітал як об'єктивований та інкорпорований культурний ресурс, залучений до економічного обігу у формі матеріальних і нематеріальних культурних активів із високим потенціалом до самовідтворення, акумуляції та конвертації в інші форми капіталу [2, с. 10]. Таке трактування дає підстави розуміти культурний капітал не як статичний запас культурних цінностей, а як динамічний ресурс, що може накопичуватися, оновлюватися, передаватися, інституційно підтримуватися й перетворюватися на соціальний, людський, економічний та символічний потенціал суспільства.

Державна культурна політика у цьому процесі виконує інституційно-організуючу функцію. Вона визначає нормативні рамки, стратегічні пріоритети, фінансові інструменти, організаційні механізми та ціннісні орієнтири розвитку культурної сфери. Важливим кроком у цьому напрямі стало схвалення Стратегії розвитку культури в Україні на період до 2030 року [5], у якій культура розглядається як основа національної ідентичності, соціальної згуртованості, людського капіталу та міжнародної впізнаваності України. Такий підхід засвідчує поступовий перехід від фрагментарного адміністрування культурної сфери до стратегічного бачення культури як ресурсу державотворення.

Інституційні механізми відтворення культурного капіталу охоплюють кілька взаємопов'язаних рівнів.

Перший рівень становить нормативно-правове регулювання, яке визначає засади культурної політики, гарантує культурні права громадян і встановлює обов'язки держави та органів місцевого самоврядування у сфері культури. Закон України щодо загальних засад надання населенню культурних послуг [4] уточнює підходи до базової мережі закладів культури та базового набору культурних послуг, що має безпосереднє значення для забезпечення доступності культурних благ. У цьому сенсі культурна політика набуває соціального змісту, оскільки йдеться не лише про підтримку окремих закладів, а про право громадян на участь у культурному житті.

Другий рівень пов'язаний зі стратегічним плануванням і програмно-цільовим управлінням. Держава має не просто декларувати значення культури, а визначати конкретні цілі, завдання, індикатори, відповідальних суб'єктів і ресурси для їх реалізації. Саме через стратегічне планування культурний капітал може бути переведений із площини абстрактної цінності у площину

управлінської дії. Це передбачає розвиток культурної інфраструктури, підтримку культурної спадщини, модернізацію бібліотек, музеїв, театрів, мистецьких шкіл, культурних центрів, а також формування цифрового доступу до культурних ресурсів.

Третій рівень становить культурно-мистецька освіта, яка забезпечує передавання культурних кодів, формування творчих компетентностей і підготовку фахівців для культурної сфери. Дослідниця Т. Поснова [3, с. 59–60] обґрунтовує культурно-мистецьку освіту як чинник формування творчого людського капіталу, пов'язуючи її з розвитком інноваційних навичок, соціальної згуртованості та економічного зростання.

Четвертий рівень охоплює підтримку культурного виробництва та творчої діяльності. Дослідниця О. Олійник [1] розглядає культурне виробництво як складний процес, у якому поєднуються суб'єкти творчості, інституційні умови, ринок праці, культурне споживання й соціальні контрверсії. Це положення є важливим для публічного управління, оскільки дає підстави трактувати культуру не як пасивну сферу споживання, а як простір створення смислів, зайнятості, соціалізації, безпеки й суспільної взаємодії. Відповідно, державна культурна політика має підтримувати не лише охорону спадщини, а й сучасні форми культурної творчості, зокрема культурні та креативні індустрії.

П'ятий рівень стосується участі територіальних громад у відтворенні культурного капіталу. Саме громади є простором щоденного функціонування культурних практик, локальної пам'яті, символічної спадкоємності та культурної взаємодії. У цьому аспекті державна культурна політика має поєднувати загальнонаціональні пріоритети з місцевою специфікою. Відтворення культурного капіталу неможливе без підтримки місцевих культурних ініціатив, збереження нематеріальної спадщини, розвитку культурних послуг, залучення громадян до культурного життя та посилення ролі культури у формуванні локальної ідентичності.

Структурно вплив державної культурної політики на відтворення культурного капіталу реалізується на кількох взаємопов'язаних рівнях. На макрорівні він охоплює формування стратегічних орієнтирів, нормативно-правових засад і загальнонаціональних пріоритетів культурного розвитку. На мезорівні забезпечується інституційна координація діяльності закладів культури, освітніх установ, культурних індустрій та органів публічного управління. На мікрорівні відбувається безпосереднє відтворення культурних практик у повсякденному житті громадян, формування ціннісних установок, моделей поведінки та культурної участі. Саме узгодженість цих рівнів визначає здатність

культурної політики переходити від декларативних заяв до реального впливу на соціокультурну динаміку.

Відтак ефективність державної культурної політики має оцінюватися не лише за показниками функціонування інституцій чи обсягами фінансування, а за її здатністю забезпечувати стійке відтворення культурного капіталу, підтримувати культурну тяглість, зміцнювати ідентичність, розвивати творчий потенціал і підвищувати рівень соціальної згуртованості. Це зумовлює необхідність переходу до системного підходу в оцінюванні її результативності.

У зв'язку з цим перспективним напрямом подальших досліджень є розроблення науково обґрунтованої системи показників оцінювання впливу державної культурної політики на відтворення культурного капіталу. Така система має охоплювати кількісні та якісні індикатори, що відображають стан культурної інфраструктури, рівень культурної участі населення, доступність культурних послуг, розвиток культурних індустрій, динаміку культурно-освітніх процесів, а також зміни у сфері ціннісних орієнтацій і соціальної довіри. Важливим є також врахування регіональних і локальних особливостей, що дозволить оцінювати ефективність культурної політики з урахуванням територіальної диференціації.

Література:

1. Олійник О. С. Культурне виробництво : суб'єкти, особливості процесу і контроверсії : монографія. Київ : Інститут культурології НАМ України, 2023. 288 с. URL: https://icr.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/Book-2023_Oliinyk.pdf.
2. Попик О. Культурний капітал : сутність і механізми реалізації в умовах помаранчевої економіки. *Економіка України*. 2024. Т. 67, № 5 (750). С. 3–29. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2024.05.003>. URL: <https://nasu-periodicals.org.ua/index.php/economyukr/article/view/2024-05-1/2024-05-1>.
3. Поснова Т. В. Культурно-мистецька освіта як фактор формування креативного людського капіталу. *Освітня аналітика України*. 2024. № 4 (30). С. 59–75. DOI: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2024-4-59-75>. URL: https://science.iea.gov.ua/wp-content/uploads/2024/12/6_Posnova_430_2024_59-75.pdf.
4. Про внесення змін до Закону України «Про культуру» щодо загальних засад надання населенню культурних послуг : Закон України від 29 квітня 2021 р. № 1432-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1432-20>.
5. Про схвалення Стратегії розвитку культури в Україні на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025–2027 роках : розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 березня 2025 р. № 293-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/293-2025-%D1%80>.

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції